

Viðbót til Hieracium-gróðurin í Føroyum.

(*Supplement to the Hieracium-Flora of the Faeroes*).

Eftir Ingimar Óskarsson.

Í fjrøvetur (1953—54) varð eg biðin um at greina nökur föroysk smyrilsurtaslop (Hieracium) burtur úr savni Rasmus Rasmussens, fyrrverandi háskúlastjóra í Tórshavn. Hesi eintök hevði hann sjálvur savnað ymsastaðni í Føroyum fyri mongum árum síðan. Sjálvur hevði eg ongantíð áður kannað smyrilsurtaslop úr Føroyum, og tí törvaði mær sametingartilfar, serliga við tað at eintök av smyrilsurtaslopum úr Føroyum ikki vóru tök í Íslandi.

Tey plantufröðiligu sövnini í Stockholm og Keypmannahavn gjördu mær tann mikla beina at læna mær öll eintök av föroyskari smyrilsurt, og fyri hetta vil eg fegin bera teimum mína hjartans tökk.

24 slög av smyrilsurt eru kend í Føroyum (*Dahlstedt 1903, Nordhagen & Omang 1929*). Ivaleyst er ein teirra, vix *H. danicum* Dahlst., innflutt í seinri tíð. Í tí savni, sum mær var latið upp í hendur, fann eg 13 av teimum slögum, sum áður hava verið lýst og eisini nökur ivasom eintök. Men umframt hesi fann eg 6 nýggj slög og 1 nýtt frábrigdi. Teirra millum er eitt vakurt eintak av einum slag, sum hoyrir uppi

Alpina deildina, men higartil er ikki boðað frá nökrum slag úr hesari deildini í Föroyum. Hetta tykist at vísa, hvussu umráðandi tað er at fáa kannað Hieracium-gróðurin í oyggjum meira gjölla. Eg havi gjört fyrstu lýsingina av teimum nýggju slögunum, og verða tey her lögð fram.

Eintökini, eg havi nýtt, eru á plantisavninum (Herbarium Faeroense) í Tórshavn í Föroyum.

ALPINA

Hieracium Rasmussenii n. sp. (Tab. I).

Specimen unicum prae manu est. *Caulis* 15 cm altus, graciliusculus, ubique densiuscule floccosus, pilosus et glandulosus, glandulis praesertim infra anthelam densis. *Folia basalia* numerosa, prasino-virentia, angusta, breviter alato-petiolata, exteriora rotundato-ovalia, basi citius constricta, interiora elliptica vel ovata, obtusa — subacuta, basi breviter cuneato-attenuata; omnia minute microglandulosa, in marginibus infimis remote denticulata vel subintegra, subtus et ad margines longe pilosa, in nervo sparsim floccifera, supra pilosa — subglabra. *Folia caulinata* numero 2. valde angusta, inferius infra medium caulis affixum, 15 mm longum, lineare, integrum, subacuminatum, basi cuneata, sessile, abundanter pilosum, subtus in nervo dense stellatum; superius reductum, subfiliforme paulo supra medium insertum; caulis supreme bracteis omnino destitutus. *Capitula* duo, unum evolutum, alterum abortivum (apud specimen quidem, quod in manibus habeo) in axilla folii caulinatae superiori gestum. *Involucrum* 15 mm altum, crassiusculum, nigro-viride, basi subtruncatum, pilis canis, longissimis et densis, microglandulis sat crebris, inter pilos occultis. *Squamae* numerosae omnes angustae, linearis-lanceolatae, apice obtusae — subacutae; in-

termediae et intimae sat albo-comatae, non viridi-marginae. *Ligulae* longe inaequilaterque dentatae, extus glabrescentes, dentibus sparsim ciliatis. *Styli* siccii fere nigri.

Streymoy: Saxun (R. Rasmussen, 12/7 1936).

H. Rasmussenii, sum hoyrir uppí Alpina Genuina, er eitt sera áhugavert slag, av tí at einki eintak av hesi deild áður er funnið í Föroyum. Tíanverri er bert eittans eintak til í savnimum, eg fekk. Viðari vakstrarlendi er tí enn ikki kunnugt, og ikki er gjörligt at döma um, hvussu broytilig hon kanska er. Hetta nýggja slag er eyðkent av svörtum kertlum um allan leggin, av sínum smáu nærum ótenntu stovnblöðum, tey lítið útbúnu leggblöðini, eingi háblöð ovast á legginum og sínum dökku og óvanliga síðhærdu kurvareivblöðum. Við at bera saman hetta eintakið við íslendsk slög av hesari deildini, tykist tað ikki at vera nær skylt við nakað av hesum. Viðvíkjandi hæringini á tí eyðkenda kurvareivinum líkist tað *H. taraxacifrons* Oskarss. úr V.-Íslandi, og vakstrarlagið á stovnblöðunum er ógvuliga líkt tí á *H. percome* Om., men í öllum öðrum víkir tað so avgjört frá hesum báðu Íslendsku Alpina.

VULGATA

Hieracium saxunense n. sp. (Tab. II).

Caulis 30—35 cm altus, gracilis, ad basin versus rubescens, superne leviter floccosus, inferne ima basi sparsiuscule pilosus, ceterum glaber. *Folia basalia* numero 4, obscure virentia, breviter petiolata; exteriora parva, ovalia —oblongo-ovalia, integerrima, obtusa, basi rotundata—breviter cuneato-attenuata; interiora majuscula, ovata—elliptica, subacuta, basi rotundo-cuneato-constricta, integra vel subulato-denticulata, apice integerrima; omnia subtus

longe pilosa, praesertim in nervo dorsali, supra pilis brevibus vel subglabra, ad margines longius ciliata. *Folia caulinæ* numero 2; inferius bene evolutum, interdum ad basin $\frac{+}{-}$ approximatum, longiuscule petiolatum—subsessile, ovato-lanceolatum, acutum, basi brevius attenuatum, nunquam cordatum, infra medium subulate parvo-denticulatum, supra leviter pilosum—glabrum, subtus pilosum et flocciferum; folium superius parvum, breviter alato-petiolatum, minute sparsimque denticulatum, in axilla folii capitulo abortivo praeditum. *Capitula* evoluta numero 3—4. *Acladium* 20—25 mm longum, ramis aequantibus vel parum superantibus. *Pedunculi* valde graciles, arquati, floccis pilisque dense vestiti, eglanduli. *Involucra* 12—14 mm alta, obscure virentia, basi obconica—rotundata, abundanter, praesertim in marginibus, floccosa, ubique pilis albo-canescensibus sat crebris vestita, eglandula. *Squamae* apice vix albo-comatae, extremae sublaxae, oblongae, breves et obtusae, intermediae vix latae, lanceolatae, semiobtusae—acutae, intimae longius subulato-cuspidatae, viridi-marginatae. *Ligulae* longius dentatae, apice nudae. *Styli* sicci nigro-fusci.

Streymoy: Saxun (R. Rasmussen, 12/7 1936).

H. saxunense er nærskyld *H. subcordifrons* Dahlst., men hon víkir frá hesum slagnum við at hava klæntrasligari og lægri vöktur, mjærri og longri innaru stovnblöð og leggblaðið longri niðri. Óll blöðini hava algrönan lit, meira og minni hærd á ovara borði og ikki hjartavaksin. Kurvareiv-blöðini eru mjærri, spískari og skilliga loðin av stjörnu-hárum. Eg havi samanborið mong eintök av *H. subcordifrons* frá ymsum vakstrarstöðum við hetta eintak. Men av tí at eg havi ikki verið förur fyri at finna millumstig teirra millum, haldi eg tað vera rættast at rokna hana til eitt slag fyri seg.

CERINTHOIDEA

Hieracium haplodontum n. sp. (Tab. III).

Caulis c. 40 cm altus, erectus, robustiusculus, ubique sparsim pilosus, summo leviter floccosus et glandulosus. *Folia basalia* numero 4—8, supra sat obscure virentia; exteriora sat parva, longe petiolata, elliptica—obovata vel lanceolata, breviter acuta, basi \pm cuneata, remote et valde minute subulato-denticulata—integra; interiora sat magna, breviuscule alato-petiolata, late ovalia, obtusa—subobtusa, subintegra, ad basin dentibus paucis deltoideis; omnia utrinque crebro longeque, in marginibus densiuscule, pilosa. *Folia caulina* numero 2, interdum ex axilla ramum gracilem efferentia; inferius a basi sat longe remotum, sessile, basi dilatato-amplectente, obovatum—ovato-lanceolatum, magnum, subacutum, supra medium latissimum, in inferioribus marginibus nonnullis dentibus acutibus instructum, subtus pilosum, in nervo sparsim stellatum, supra glabrum vel subglabrum; superius acutum, anguste lanceolatum—linearibracteiforme. *Anthela oligocephala*, acladio 2—10 cm longo. *Pedunculi* graciles, pilis, glandulis et floccis crebro vestiti. *Involucra* 13—14 mm alta, obscure virentia, basi obtusa, pilis densiuscule obtecta, glandulis parvis, numerosis, vix floccosa, superne subglabra. *Squamae* a basi latae sensim attenuatae, exteriora et intermediae subobtusae, intima \pm acuminatae, apice \pm comatae. *Ligulae* longius (interdum inaequaliter) dentatae, dentibus ciliatis. *Styli* sicci fuscescentes.

Borðoy: Klakksvík (R. Rasmussen, 22/7 1934).

Eysturoy: Stöðlafjall, Götu (forma (?)). (R. Rasmussen, 13/8 1926).

Hetta slagið er nært skylt við *H. perampliforme* Dahlst. og *H. melanochrotum* Dahlst. Tað víkir serliga frá teimum við sínum breiðaru og eyðkendu tríhyrnt tenntu stovnblöðum,

sum eru meiri hærd á ovara borði, við tí stóra övugt eggvalksna niðara leggblaðnum, við ongum stjörnuhárum, tættari kertilsettum kurvareivi og langtenntum tungukrúnblöðum.

TRIDENTATA

Hieracium nannocaulon n. sp. (Tab. IV).

Caulis 7—18 cm altus, gracilis, rigidiusculus \pm rubro-pupurascens, eglandulus, leviter floccosus, ima basi sparsiuscule villosus, decetero pilis solitariis obsitus. *Folia basalia* numero 4—5 sub anthesi, prasina, parva, ovata vel ovali-elliptica, apice lata, obtusa—subacuta, subsessilia, propemodo edentula vel integerrima, subtus in marginibus que densiuscule pilosa, in nervo dorsali parce stellata, supra pilis paucis vel glaberrima. *Folia caulina* numero 2—3; infimum in rosulam detractum, foliis basalibus similius; intermedium ad basis versus \pm approximatum, ovato-lanceolatum, subsessile, integrum; supremum infra medium caulis insertum, parvulum, lineare, acutum; omnia supra glabra, subtus \pm pilosa et leviuscule floccosa, superne caulis foliis (vulgo 2) subulatis et bracteiformibus, capitulis abortivis in axillis foliorum praeditis. *Capitula* evoluta 1—3. *Acladium* 15—45 mm longum, ramis subpatentibus. *Pedunculi* sat sparsim floccosi, pilis densiusculis, sursum glanduluis solitariis obsiti. *Involucra* 11—13 mm alta, obscure virenta, subcrassa, basi ovalia—subtruncata, pilis flocisque, praesertim ad basin, glanduluis nigris paucis et microglanduluis sat numerosis obiecta. *Squamae* sat imbricatae, distincte senescentes, triangulari-ovatae, obtusae—subobtusae, intimae in marginibus glauco-virescentes. *Ligulae* breviter—breviuscule dentatae, dentibus nudis. *Stylus* luteus—leviter ferrugineus.

Eysturoy: Ljósá et Eiði (Ejde) (R. Rasmussen 7/8 1945).

Eysturoy: Eiðiskoll (iidem, 8/8 1949).

H. nannocaulon hoyrir ivaleyst uppí deildina *Tridentata*, og hon er nærskyld *H. epileuroides* Dahlst. Hon skilir seg serliga frá hesum slag, við tað at hon hevur styttri legg, fagurgrön, varandi og tættsett stovnblöð, ongar blöðkur (einans háblöð) omanfyri miðjuna á legginum og við minni hærdum kurvareivi og styttri tonnum á tungukrúnublöðunum. Í *H. nannocaulon* tilfarinum fann eg 3 eintök, sum víktu nakað frá meginlagsnum. Um tey eru eitt annað slag av *Tridentata* ella bert eitt frábrigdi av *H. nannocaulon*, dugi eg ikki at siga vegna skortandi tilfar. Hesi eintökini hava 2—3 stovnblöð, 3—5 reiðiliga væl útbúgvín leggblöð og longri tenn á tungukrúnublöðunum. Tey sipast til eitt nýtt íslendskt slag: *H. hologlossum* Oskarss. úr S.E. Íslandi, men ikki ber til at siga at tær eru av hesum slagnum.

Hieracium stictophorum n. sp. (Tab. V).

Caulis 15 cm altus, gracilis, summo arcuatus 1-folius, ubique sparsim longeque pilosus, superne leviter floccosus, aduersus apicem glandulis solitariis obsitus. *Folia basalia* numero 7, brevissime alato-petiolata, omnia inter se similia; interiora majuscula, elliptica et breviter acuta, basi cuneato-decurrentia, in marginibus medijs remote minuteque denticulata—subintegra, subtus prasino-virescentia, supra obscure viridia, maculis nigro-purpurascensibus obtectis, utrinque marginibusque $\frac{1}{2}$ densiuscule longeque pilosa, efloccis. *Folium caulinum* ad medium caulis affixum, parvum, lineare, integerrimum, pilosum et tenuiter floccosum. *Anthela* polycephala, ramis apice 2-capitilibus, arcuatis. *Acladium* 20 mm longum, bracteis superne parvis praeditum. *Pedunculi* densiuscule floccosi, pilis numerosis, glandulis nigris satque crebris vestiti. *Involucra* c. 11 mm alta, atro-virentia, basi rotundata, pilis densiusculis, glandulis nigris paucis intermissis, abunde microglandulifera, floccis in marginibus

squamaram sparsim evolutis. *Squamae* dense imbricatae, apice valde albo-comatae, exteriores oblongae—lanceolatae, obtusae, interiores lanceolate, sensim attenuatae, in apicem subobtusae—acutae, numquam subulatae. *Stylus* luteus vel ferrugineus (?). *Calathidia* apud specimen unicum quod adest non explicata.

Streymoy: Haldórvík (R. Rasmussen, 26/7 1948).

Av hesum slagnum er einans eitt eintak við ófullkomnum blómukurvum til taks. Men við tað at tað hevur greið eyð-kennismerki, haldi eg tað vera beinast at lýsa tað. *H. stictophorum* er eyðkennt við at hava heldur stór korkalitt-brún-flekkutt stovnblöð, eitt lítið leggblað, heldur tætthærðar og kertilsettar kurvaleggir og kurvareivið er ríkiliga sett við smákertlum. Tað er ikki heilt greitt, í hvörja deild henda planta skal verða skipað, men eg haldi, at hon er næst skyld við *Tridentata*, til hvörja deild eg fyribils rokni hana. Millum tey föroyksu slögini stendur hon *H. epileuroides* Dahlst. næst, men hetta slagið víkir í avgerandi eyðkennum frá *H. stictophorum*, t. d. viðvíkjandi leyvinum og hæringini á blómuskipanini. Ensk og íslensk *Tridentata* slög víkja eisini mikið frá hesum nýggja slag.

ALPESTRIA

Hieracium scolophaillum n. sp. (Tab. VI).

Caulis 20—30 cm altus, gracilis, erectus, inferne sparsim longeque pilosus, superne $\frac{+}{-}$ stellatus, leviter glandulosus, pilis brevibus et solitariis vestitus, basi laete rubicundus. *Folia basalia* numero 5—6, supra prasino-virentia, subtus glauco-prasina, florendi tempore persistentia, omnia inter se similia, ovata, valde acuta, anguste petiolata, basi cito

contracta, sparsim breviterque subulato-dentata, apice integrerrima, supra et in marginibus densiuscule breviterque, subtus praecique in petolo et in nervo longe pilosa; efloccis. *Folia caulina* numero 2—4, 2—3 inferiora quod formam et dentes foliis basalibus similia, infimum infra medium caulis insertum, interdum ad basin versus $\frac{+}{-}$ approximatum, longe vel breviter petiolatum; superiora brevissime alato-petiolata —sessilia leviter amplectentia, supremum valde reductum; omnia subtus pilosa supra pilis brevibus vel glabra. *Anthela* 3—5-cephala, parva, sat contracta, interdum ex axilla folii caulinis supremi ramum efferens. *Acladium* valde breve, 3—4 mm. *Pedunculi* floccosi, glandulis crebris, epili. *Involucra* c. 10 mm alta, nigro-viridia, angusta, basi turbinata—rotundata, glandulis densiusculis, praesertim basi obsitis, in marginibus squamarum basalium et intermediorum floscosa, epilis. *Squamae* basi latae, citius contractae, in apicem obtusae, fuscescentes, subnudae, ecomae. *Ligulae* breviuscule lateque dentatae, apice nudae. *Styli* sicci fusci.

Eysturoy: Götugjógv, (R. Rasmussen, 20/9 1936).

H. scolophyllum er ivaleyst nær skyld við Semidovrensa slagið *H. Hartzianum* Dahlst., men tað skilir seg frá tí í mangar mátar. Stovnblöðini eru öll broddspísk, *ongantíð* kubbut, við ongum stjörnuhárum og meira tætthærd; blómuskipanin er meira samandrigin, við styttí toppkurvaleggum, lægri og meira stjörnuháralodnum kurvareivi og myrkari teinum.

Hieracium Hartzianum Dahlst. (Tab. VII).
Dahlstedt 1903 II, p. 643. var. *heteroglochin* nova v.

Folis basalibus variis, minoribus, acutioribus; foliis caulinis longioribus et irregularius dentatis; capitulis minori-

bus, involucris brevioribus, squamis floccosioribus a typo diversum.

Vágoy: Vágar, Tormannsgjógv (R. Rasmussen, 25/8 1936).

Trý eintök av hesum frábrigdi frá sama stað eru tök, og hesi eru reiðuliga ymisk til útsjónar. Döma vit eftir vanligari útsjónar kundu vit hildið, at tey voru eitt millumstig millum *H. Hartzianum* Dahlst. og *H. Ostenfeldii* Dahlst. Men aftaná at hava kannað tey meira gjöllu, er tað skilligt, at tey eru nærri skyld *H. Hartzianum*. Tí havi eg fyribils greint tey til eitt frábrigdi av hesum slag.

Hetta frábrigdið víkir frá *H. Hartzianum* við sínum smælru og meira óregluliga tenntu stovnblöðum, við sínum smælru kurvum, lægri kurvareivum og sínum meira stjörnuhærdu kurvareivblöðum.

Kanska er hetta nýggja frábrigdið meira sjálvstöðugt, enn eg haldi, men einans kanningar av störri tilfari fyri at samanbera tað við *H. Hartzianum* kunnu prógva hetta.

SUMMARY

Last winter (1953—54) I was asked to identify a number of Faeroese specimens of *Hieracia* belonging to the collection of Mr. Rasmus Rasmussen, a former headmaster in Tórshavn. These specimens had been collected by him several years ago in various localities in the Faeroes. I had never before studied species of *Hieracia* from the Faeroes, and therefore I felt the need for comparative material, especially as examples belonging to the Faeroes species were not available in Iceland. The Botanical Museums of Stockholm and Copenhagen did me the great favour to lend to me all their specimens of Faeroese *Hieracia*, and for this I should like to express my most cordial thanks. 24 species of *Hieracia* are known from the Faeroes (*Dahlstedt 1903*). — Undoubtedly one of these species, viz. *H. danicum* Dahlst. was introduced during recent times. — In the collection entrusted to me I found 13 of the species previously described and also some doubt-

ful specimens. However, besides this, I found 6 new species and one new variety. Among these there is a fine example of a species belonging to the Alpina Section, but hitherto no species of this section has been recorded from Faeroes. This seems to stress the need for more detailed investigations on the Hieracium-flora of the isles. The paper contains original descriptions of the new species.

The type specimens are preserved in the collection of the Natural History Museum in Tórshavn, Faeroes.

Alpina. H. Rasmussenii n. sp. (vide pag. 116), which belongs to Alpina Genuina, is a very interesting species, as no specimens of that Section have previously been found in the Faeroes. Unfortunately it is represented by one example only. Its further distribution is at present not known, and it is not possible to evaluate its eventual variability. This new species is distinguished by its black glands, on the whole stem, by its small subentire radical leaves, the slightly developed stem-leaves, the lack of bracts about the summit of the stem, and by its darkish and unusual long-pilose involucle.

Comparing the present specimen with Icelandic species of this Section it does not seem to be closely allied to any of these. As to the indumentum of the characteristic involucle it resembles *H. taraxacifrons* Oskarss. from W.-Iceland, and the shape of the radical leaves is very similar to that of *H. percome* Om., but in all other respects it differs essentially from these two Icelandic Alpina.

Vulgata. H. saxunense, n. sp. (vide pag. 117) is closely related to *H. subcordifrons* Dahlst. but it differs from that species in having slenderer and lower growth, narrower and longer inner radical leaves and a lower stem-leaf.

All the leaves are of deeper green colour + pilose above, and without cordate base. Phyllaries are narrower, more acuminate and conspicuously floccose. I have compared many specimens of *H. subcordifrons* from different localities with the present specimens. But as I have not been able to find intermediate stages between them, I think it justifiable to raise the form mentioned to a specific rank.

Cerinthoidea. Hieracium haplodontum n. sp. (vide pag. 119).

This species is most closely allied to *H. perampliforme* Dahlst. and *H. melanochrotum* Dahlst. It differs mainly from them by having broader and characteristic deltoid dentate radical leaves, which are more pilose above, the large obovate shaped lower stemleaf,

by efloccose and more densely glandular involucres and long-toothed ligules.

Tridentata. *H. nannocaulon* n. sp. (vide pag. 120) belongs undoubtedly to the Section *Tridentata* and it is closely allied to *H. epileuroides* Dahlst. It is mainly distinguished from that species by having much lower stem, bright green, durable and densely placed radical leaves, no leaves (only bracts) about the upper half of the stem, and by less hairy involucres and shorter teeth of the ligules. In the *H. nannocaulon* material I found 3 specimens somewhat different from the type. Whether they belong to another new species of *Tridentata* or they are referable as a variety to *H. nannocaulon*, I can not state because of too scanty material. These specimens have 2—3 radical leaves, 3—5 fairly well developed stem-leaves and longer teeth of the ligules. They remind one of a new Icelandic species: *H. hologlossum* Oskarss. from S.E.-Iceland, but they can not be referred to it.

Hieracium stictophorum n. sp. ((vide pag. 121). Of this species only one specimen with undeveloped flowerheads is available. But as it has distinct features, I think it reasonable to describe it. *H. stictophorum* is characterized by relatively large purplish-brown-blotched radical leaves, one small stem-leaf, fairly densely pilose and glandular peduncles and by copiously microglandular involucres. The systematic place of this plant is not perfectly clear, but I think that it is in closest relation with *Tridentata*, to which Section I provisionally refer it. Among Faeroese species it comes nearest to *H. epileuroides* Dahlst., but that species presents some essential points of difference from *H. stictophorum* e. g. as to the foliage and the indumentum of the inflorescence. British and Icelandic *Tridentata* species also differ widely from this new form.

Alpestris. *H. scolopphyllum* n. sp. (vide pag. 122), is undoubtedly closely allied to the Semidovrensis species *H. Hartzianum* Dahlst., but it differs from it in several particulars. Radical leaves are all acuminate—subulate, never obtuse, without stellate hairs and more densely pilose on their surfaces; the inflorescence is more contracted, with much shorter acodium, lower and more floccose involucres and darker styles.

Hieracium Hartzianum, Dahlst. var. *heteroglochin* nova v. (vide p. 123). 3 specimens of this form from same locality are at hand, and these are of fairly different appearance. Judging from their general facies we might think that they were an intermediate form between *H. Hartzianum* Dahlst. and *H. Ostenfeldii* Dahlst. But

after having investigated them more closely, it is evident that they are more allied to *H. Hartzianum*. Therefore I have provisionally referred them as a variety to that species.

This variety differs from *H. Hartzianum* in its narrower and more irregularly toothed radical leaves, in its smaller heads, lower involucres, and in more stellately hairy phyllaries.

Perhaps this new form is of more independent nature than I suspect, but only investigation on more material in order to compare it with *H. Hartzianum* can prove this.

BÓKMENTIR

Dahlstedt, H.: The Hieracia from Færöes. Botany of the Færöes II. 1903.

Nordhagen, Rolf og S. O. F. Omang: Et Bidrag til Færöernes Flora. Bergens Museums Årbok 1929. Naturvidenskapelig rekke. Nr. 7. Bergen 1929.